

L'ESPLÈNDID VIR

La província de Castelló sembla el feu del president de la Diputació, Carlos Fabra, com ja ho fou dels seus avantpassats: cobra el sou més elevat de tot l'estat per aquest càrrec, ha creat una escola taurina i, en la pràctica, ha anul·lat el delegat de la Generalitat.

El 1839 un modest però ambiciós teixidor de Llucena participà molt activament en la defensa d'aquest poble de l'Alcalatèn, que era assetjat pels carlistes. En aquest context, conegué i es féu amic del general liberal O'Donnell, que amb el temps aconseguiria el títol de duc de Tetuan, i un gran poder a Madrid. Així comença la història de l'actual president de la Diputació de Castelló, Carlos Fabra, hereu –gènicament i políticament parlant– del teixidor de Llucena, Victori Fabra Gil, que d'artesà passà a polític de la mà d'O'Donnell. Victori va arribar a ser diputat en Corts i, entre el 1874 i 1892, president de la Diputació Provincial a lloms d'un partit camaleònic anomenat "Cossi", que va mantenir el poder provincial durant bona part de la restauració, gràcies a l'exercici manifest del caciquisme. Fabra, conegut com el "Tio Pantorrilles" perquè lluïa sempre les calces curtes dels llauradors de la terra on nasqué, representà el duc de Tetuan, qui, segons *El Mercantil Valenciano* de l'època, era "cacique máximo" de les comarques de Castelló i "...el cordón umbilical que le une [Fabra] a Madrid de donde recibe los favores del mando". Des de la Diputació, el Tio Pantorrilles, exercí tot el poder que pogué –i les diputacions en tenien molt durant la restauració– fins acumular una important fortuna i col·locar també els seus nebots Victori i Hipòlit Fabra Adelantado en llocs de responsabilitat. El primer fou diputat en Corts, governador civil i president de la Diputació, càrrec que alternà amb Hipòlit entre el 1896 i el 1908. El

Cossi –partit "engolfado en el regazo prostituto de la nómina meretriz", segons un periodista de l'època– es va anar transformant, de manera que els Fabra continuaren manant: Luis Fabra Sanz –l'avi de Carlos– va arribar a la Diputació el 1921. El seu fill, Carlos Fabra Andrés, va ocupar també l'alcaldia de Castelló entre 1948 i 1955. Després va ocupar la presidència de la Diputació, va ser conseller del Banc d'Espanya i assessor legal de

d'espases i ors, Fabra va esperar l'ascens a la Diputació, on la seua imatge no hi comptava perquè l'elecció no és directa. I l'ascens va arribar.

A l'altra banda dels vidres. En la imatge de Fabra destaquen, per damunt de tot, les ulleres fosques que li oculten els ulls, sempre. Tot i que les ulleres fosques són un invent contemporani amb una clara funció estètica, el seu ús fora de les situacions convencionals crea un neguit explicable: diuen que la cara és l'espill de l'ànima i amagar els ulls sembla la manera més explícita d'amagar alguna cosa més. Fabra amaga una ferida que unes tisores li feren en un ull quan era menut però molta gent no ho sap. La seua pell permanentment bruna, el front ample i el cabell pentinat enrere completen una imatge de cubà exiliat en Miami, que els vestits foscos i les corbates discretes desmenteixen. Amb camisa estampada de palmeres li haguera pogut parlar de tu a Tony Montana. Fabra imposa.

El seu caràcter, però, és extravertit, amistós i esplèndid. Polític les 24 hores del dia, diuen que Fabra convida sense recança allà on va. Ell mateix explica –en àmbits privats i no tan privats– que necessita 25 milions l'any per no endeutar-se. Abans d'arribar a la presidència provincial del PP ja feia gala d'aquesta qualitat. Fabra és realment, sincerament, esplèndid. I és capaç de demostrar-ho públicament. No se n'amaga: Quan el PP ocupava l'alcaldia de Morella, durant les festes dels bous de carrer, Fabra es va encapritxar d'un jòneç i va pa-

El sou de Fabra és de 11,5 milions de pessetes l'any, cobra exclusivitat i manté oberta la corredoria i un despatx d'advocat.

la Caixa de Castelló. En la ciutat encara conserva una imatge de senyor íntegre i de polític honrat.

Els fets del pare han estat sempre un referent per al fill, que de xiquet ja deia que volia ser president de la Diputació i, sobretot, alcalde de Castelló. Però la seua imatge de pròdig i noctàmbul el va decidir a cedir aquest lloc a un arquitecte conciliador amb més possibilitats: José Luis Gimeno. L'elecció funcionà i Gimeno aconseguí l'Ajuntament, on Fabra ocupà el càrrec destacat de regidor de policia i d'hisenda. Investit rei municipal

ons de pessetes als creditors, segons l'interventor

REI DE LA PLANA

gar-ne el manteniment durant un any perquè fóra toreat de nou l'any següent.

Fabra és molt amic dels seus amics i amic de tots els seus coneguts, excepte d'aquells que considera enemics. A aquests els odia profundament. A alguns contraris polítics que ell considera amics els ha dit de vegades: "El teu problema és que ets condescendent amb els teus enemics". Als seus companys de partit, els demana més: "O del meu costat, o del contrari". El seu ascens a la presidència del PP provincial és ple de traïcions i intrigues.

Després de militat en la UCD, Fabra passa a l'Alianza Popular de Fraga. Des

del seu càrrec de secretari en la Cambra de Comerç, un lloc vitalici aconseguit per oposició, Fabra començà a teixir una xarxa de contactes empresarials que li servirà de molt en un futur. Els diferents canvis en la direcció de la Cambra de Comerç no han modificat mai la línia de treball de l'entitat, ja que Fabra va saber imposar els seus criteris. Una prova: Fabra ha estat el secretari de cambra de comerç millor pagat de l'estat.

Aquest càrrec, a més, li va permetre

i poderosos no solament en la província, ans també a tot el país. Més tard veurem fins a quin punt està relacionat amb l'industrial més important del taulell, José Soriano, màxim accionista de Porcelanosa, Venis i un bon grapat d'empreses d'aquest sector i d'altres. Aquesta plataforma li donà prou confiança per començar una estratègia d'erosió de la presidència provincial. Dues vegades intentà arribar-hi sense aconseguir-ho. En el tercer congrés, però, va saber fagocitar els contraris més febles i defenestrà els qui intentaren continuar plantant-li cara.

Daniel Ansuátegui —que va ser tresorer del PP de Castelló i diputat a les Corts Valencianes— fou una de les víctimes: "Fabra és una persona amb mètodes prepotents i pràctiques cacaquils que no concordava amb la imatge de renovació que volia donar el Partit Popular amb Aznar". Segons Ansuátegui, Fabra va pactar en secret amb qui llavors era president provincial, José María Escuin, el seu relleu i l'eliminació d'Ansuátegui. "Fabra —explica—

Carlos Fabra controla tot el que passa a la província. Ha fet córrer la veu entre els alcaldes que si volen alguna cosa de la Generalitat, primer han de parlar amb ell. (foto: arxiu / Rafa Gil)

pre-senciar de prop la constitució del poder gremial, que anava gestant-se llavors. Els contactes de Fabra es desenvoluparen especialment en el sector tèxtil i el del taulell, que ja anava convertint-se en un dels més forts

Fabra va esmerçar gairebé dos milions de pessetes

Victorí Fabra, besavi de l'actual president de la Diputació, ja ocupà aquest càrrec entre 1874 i 1892. Fou conegut com el "Tio Pantorrilles" perquè sempre anava vestit amb les calces curtes dels llauradors.

va prometre a Escuin un càrrec de senador i el posà al seu favor". Després, Escuin va demanar a Ansuátegui que es presentara al congrés provincial contra Fabra. Fins el moment de les votacions, Ansuátegui no s'adonà que Escuin feia costat a Fabra. Ja en la presidència provincial, Fabra pressionà el "president regional" del PP, Pedro Agramunt, perquè expulsara Ansuátegui del PP amb l'excusa que havia promogut un congrés paral·lel en l'agrupació local de Torreblanca. L'expulsió d'Ansuátegui va portar cua perquè va necessitar el vist-i-plau d'un comitè regional de conflictes. Aquest òrgan, casualment, va ser presidit pel mateix José María Escuin i tenia com a secretari Carlos González Cepeda, actual delegat del govern al País Valencià i llavors propietari del casino Monte Picayo ("Fabra n'és un bon client", assenyala llavors Ansuátegui). Un comitè nacional de conflictes va ratificar-ne l'expulsió. Després, el PP l'expulsà del grup parlamentari i de les mateixes Corts amb l'aquiescència de la mesa d'aquesta institució.

Però Ansuátegui afirma que ell no va ser l'únic traït: el mateix Agramunt —que confiava en Fabra— fou defenestrat en una reunió que Aznar mantingué amb Rita Barberà, Eduardo Zaplana i Fabra al xalet d'Orpesa on estuejava el president del govern espanyol. "De Madrid, Fabra va rebre l'ordre de fer fora Agramunt i el va traïr", diu Ansuátegui. "A Fabra, o li jures fidelitat com en temps del Caudillo o va a per tu", conclou.

La reunió al xalet d'Orpesa dona una idea de la relació que Fabra tenia amb el carrer de Génova, seu central del PP, i amb el seu líder, José María Aznar. Diuen els qui el coneixen —amics i enemics— que Fabra té relació directa amb Aznar i així s'explica que Aznar vaja a estuejar al xalet que és propietat de José Soriano, propietari de Porcelanosa; que Juan Costa, jove apadrinat per Fabra des dels seus inicis, estiga en la secretaria d'hisenda; que el soci de Fabra en el despatx d'advocats de Castelló, José Ramón

ARXIU / F. FERRER

Calpe, siga diputat a Madrid; o que l'únic conseller castellonenc siga Joaquín Farnós, amic de Fabra que a l'estiu coincideix amb Aznar a la urbanització d'Orpesa. El cap de premsa de Fabra és

Fabra, que basà la seua política en el victimisme provincial, no ha vist més que 40 dels 8.000 milions promesos per Zaplana.

Vicent Farnós, fill del conseller.

La relació de Fabra amb València també és avalada pels seus contactes amb Madrid. Com assenyala Ansuátegui, Fabra vota a favor de Zaplana i contra Agramunt a la presidència regional —i arrossega un bon nombre de vots fidels— perquè li ho aconsella Aznar. Per altra banda, les ambicions de Fabra són ben clares: mantenir un poder molt ample sobre el que considera sa casa, la província de Castelló. Això és respectat per Zaplana, que prefereix cedir el nord del País i no tenir Fabra al cap i casal. Només un membre del Consell, el conseller d'Obres Públiques Luis Fer-

nando Cartagena, fa la guitza a Fabra, potser perquè és el més ambiciós de l'equip Zaplana.

Fabra, rei. L'autèntica voluntat de poder de Don Carlos, com li diuen els alcaldes del PP, es deixa veure sense embuts, quan aconsegueix la seua meta: la Diputació Provincial. Aquesta institució ja no és el que era quan la governaren el seu pare, el seu avi o el besavi, i Fabra va estar temptat de pressionar el govern de Zaplana i quedar-se amb la Conselleria d'Obres Públiques. El seu nom va aparèixer en premsa com a possible titular d'aquesta Conselleria, però Fabra necessita controlar tot l'entorn i té por que li apareguen problemes dins de casa —a Castelló— i que a València moltes coses se li puguin escapar de les mans. La Diputació de Castelló pot servir-li de plataforma per centralitzar tot el poder i això és el que fa. Fabra controla molt més que no l'ofereix aquesta institució: avisa tots els alcaldes que si volen alguna cosa de la Generalitat —no solament de la Diputació— han de parlar primer amb ell; anul·la així el delegat de la Generalitat en Castelló, el nom del qual —Juan José Monsonís— ningú no recorda; i, a més, incrementa en tot el que és possible el pressupost i les funcions de Diputació. Com assenyala el cap del grup socialista en aquesta institució, Joaquim Puig, "ací no hi ha el plantejament liberal del PP de menys estat i més sector privat sinó tot el contrari". Fabra pràcticament ha duplicat el pressupost de Diputació: dels 9.000 milions que sumaven el pressupost anual de l'anterior president, Francesc Solsona (PSOE), Fabra ha passat a moure gairebé 18.000 milions. "Mentre que el govern del PP a l'estat —explica Puig— exigeix que els escorxadors deixen de ser responsabilitat municipal, Fabra ja té molt avançat el projecte de fer-ne un a Vinaròs i un altre a Borriana". A més, l'hereu del Tio Pantorrilles ha continuat nodrint i eixamplant la xarxa de relacions amb els sectors econòmics en els àmbits socials més diversos: des dels bous al mercat de la restauració del patrimoni. A més de

entrades pels bous i ha fundat una escola taurina

viatjar contínuament a veure fires taurines, com les últimes de Sevilla o Nimes, la seua afecció als bous l'ha fet crear una Escola Taurina dependent de la Diputació, amb un pressupost inicial de 10 milions. La generositat de Fabra l'ha portat a convidar a la fira taurina de la Magdalena de Castelló representants de tots els àmbits. Més de 400.000 pessetes en entrades. En l'homenatge al Soro que es féu a València, Fabra hi abocà un milió i mig més. En aquestes demostracions de poder, Fabra no és sectari: convida sovint líders del PSOE aficionats als bous.

En el seu intent de controlar tot el que es mou, Fabra s'ha introduït, fins i tot, en el mercat de la restauració del patrimoni. La Fundació Blasco d'Alagó que ell ha creat no té cap més objectiu que comprar antics masos, rehabilitar-los i vendre'ls amb la plusvàlua d'haverlos restaurat. Així va desestabilitzar l'incipient mercat que es va creant al voltant del turisme rural.

En el seu afany centralitzador, Fabra s'ha negat a traspassar l'Hospital Provincial a la Generalitat i tampoc no pensa de traspassar el complex educatiu de Penyeta Roja. Fabra ha instaurat una Diada de la Província, que es va celebrar per primera vegada el passat 1 de març amb un sopar per a 1.400 persones, un cost de 8.890.000 pessetes i l'actuació de la vedette francesa Marlene Mourreau

L'ombra del victimisme. Però aquests focs d'artifici -Escola Tau-

rina, Fundació Blasco d'Alagó, Diada de la Província- no són sinó substituïts del que Fabra necessita realment per alimentar el seu protagonisme i complir les seues promeses: diners per a infraestructures. Fins que va aconseguir arribar a la Diputació, Fabra sempre havia practicat la mateixa política: un victimisme "provincial" basat en la manca d'inversions, en carreteres principalment. L'entrada del PP al govern de la Generalitat no ha significat, però, un augment d'asfalt sobre les comarques de la circumscripció. Dels 4.000 milions que la Generalitat va prometre per al 1996 no han arribat a la Diputació més que 40 milions. Per enguany la Diputació va signar un nou conveni de 4.000 milions que es va anunciar dues vegades, com si foren dos convenis diferents, una vegada la Generalitat i l'altra la Diputació. Les inversions, però, continuen paralitzades.

Aquest conflicte naix perquè els convenis són directament signats per la Diputació -Fabra- i la Generalitat -Zaplana- obviant el conseller d'Obres Públiques Luis Fernando Cartagena i amb la condició que els diners els posaria la Conselleria però serien executats per la Diputació. Però Cartagena vol que els diners del seu departament siguin executats pel seu departament i, de moment, a Fabra només li ha arribat un 0,5% de les inversions promeses. A Fabra li correspon ara el paperot d'explicar per què no arriba una pesseta. En l'última comissió d'Intervenció de la

ARXIU / RAFA GIL

Diputació, celebrada la passada setmana, els comptes deixen veure que la Diputació deu més de 1.900 milions de pessetes a creditors. Però si els comptes de la Diputació no són massa favorables, les necessitats personals de Fabra, en canvi, estan ben satisfetes amb un sou superior als 11,5 milions de pessetes anuals, el més alt d'un president de diputació de tot l'estat. Aquesta quantitat s'ha de sumar als diners que continua ingressant pels seus antics negocis. Per a aconseguir-ho, Fabra va demanar un informe al catedràtic de Dret José María Bano sobre "Estudi i indemnització de membres de la Corporació" pel qual la Diputació va pagar 986.000 pessetes. Així, Fabra pot cobrar exclusivitat i tenir oberts el despatx d'advocats i la corredoria d'assegurances.

Carlos Fabra és el sisè membre de la seua família que ocupa la presidència de la Diputació. El seu nom aparegué com a possible conseller d'Obres Públiques però Fabra preferí un feu que poguera controlar absolutament.

Àlex Milian

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball

(L'entenen: i
l'atenem)

FONS
SOCIAL
EUROPEU

Servei Català de Col·locació

Si necessita cobrir un lloc de treball a la seva empresa
té a la seva disposició els telèfons 902 22 11 11 i 902 22 10 44 (*)

(*) L'àmbit d'actuació del SCC legalment es céngeix a Catalunya